

ДОВРУДЖА

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА ПРОСВЪТНО-БЛАГОТВОРИТЕЛНИТЪ ДРУЖЕСТВА „ДОВРУДЖА“ ВЪ БЪЛГАРИЯ

Телефонъ № 972

266, В. Р. Н. А.,
Археологическо Друже

Адресъ:
в-къ „Добруджа“
ул. „Сердика“ № 3.

Годишенъ абонаментъ:
За членове 60 лв.
За нечленове 100 лв.
За чужбина 200 лв.
За Америка 2 долара
Брой 2 лева

Редакторъ: П. Господиновъ

Докога?

Правителството на г. Маниу бѣше посрещнато отъ добруджанци отсамъ и отататкъ границата съ надежди и облекчение. Тоя фактъ трѣбваше да подсказже и на най-големитъ ромънски шовинисти, че борбата на добруджанци не е „придиземъ“, а е за човѣшки права и равенство предъ законитъ. За съжаление, обаче, това не бѣше разбрано дори отъ национал-царанисткото правителство на Ромъния.

Имаше наистина единъ моментъ, който даваше поводъ да се мисли, че оплакванията на добруджанци ще бѣдатъ додросъветско проучени и справедливо задоволени. Изнесени-тъ и въ ромънския печатъ чудовищни факти отъ управлението на областта. Мжно можеха да бѣдатъ игнорирани, даже и отъ правителството, което нѣмаше програмата на Алба Юлия. Отъ друга страна, дивашкитъ изстъпления на цинцаритъ колонисти дебло подчертаваха колко ненадеженъ е тоя елементъ като стопански факторъ и негоденъ за държавно строителска работа. Ако, следователно, правителството на г. Маниу имаше за целъ — както утвъряваха неговитъ първи хора — да притяжни центробъжнитъ сили и да засили центростремителнитъ, логично бѣше да се потърсятъ и премахнатъ причинитъ за ненормалния животъ въ Добруджа.

Какво направи новото ромънско правителство? Отначало то обяви редица анкети, спрѣ изпълнението на грабителскитъ разпоредения отъ закона за организацията на Нова Добруджа и тържествено обяви, че ще респектира правата на малцинствата. Отъ всичко това, обаче, ние досега имаме само анкета безъ резултати, нареждания, които не се изпълняватъ съ голи обещания.

Защото цинцаритъ, мимо законитъ и нарежданията, продължаватъ да считатъ земитъ на българитъ за свои, а стопанитъ на тия земи за ратаи.

Защото българскитъ училища се третиратъ не тъй, както на другитъ малцинства.

Защото се спиратъ български вестници, безъ да се казватъ причинитъ — произволъ, отъ който се вдъхновяваше и по-ранината администрация.

Защото, най-сетне, дивитъ пълчища отъ Пиндъ и Паринъ не сж прекратили изстъпленията си противъ свободата на личността и неприкосновеността на жилищата на мѣстнитъ жители.

Очевидно, подобно положение на нѣщата не е отъ естество да усподже ония, които сж такива голми надежди посрещнаха правителството на г. Маниу. Затова ние сме свидетели, че напоследъкъ повикътъ за повече редъ и правда въ Добруджа ве засилва.

Нима въ Букурещъ не вжждатъ и не чуватъ? Докога ще продължава това положение?

М. Бончевъ

По стария пѣтъ

Всѣки единъ олитъ на нещастнитъ селяни отъ Добруджа да се защитатъ отъ безкрайнитъ своеволия и натрапничества продължаватъ да се таксува за непокорство, комитаджилтъкъ, иридентизмъ и пр.

Днесъ, когато всички тия пладнешки золуклуди почнаха да излизатъ на явѣ — всички се учудватъ дали това наистина сж комитаджии или префекти.

По всичко изглежда, че последнитъ до преди нѣколко време сж се борили за първенство по... комитаджилтъкъ.

28 Ю Н И Й 1913

Този день е день на сълзитъ, день на траура, който покри Добруджа. Въ тоя день синоветъ на нападната отъ всички страни България отстояваха българскитъ права при Султанъ Тепе, Калиманци, Тракия и Чаталджа, въ тоя день единъ съседъ, какъвто бѣ Ромъния, мина границата и удари на плячка. Такава измама, такова предателство историята не познава. Зарегистрира се единъ актъ на коварство, което 1916 г. създаде — кървавата баня при Тутраканъ, Арджешъ и Кубединъ.

На 28 юний 1913 г., преди още слънцето да надникне задъ височинитъ на Меджеди табия, още не осветило потъналия въ мракъ гр. Си-листра, когато росата не бѣше се още изпарила, когато всичко се събуждаше отъ сънь, отъ къмъ Арабъ Табия се зададоха ромънскитъ пълчища, страхливи, смутени, потънали въ срамъ. Тѣ бавно настѣпваха къмъ незащитенитъ граници, безъ да пукнатъ пушка и „героично“ завоюваха „победи“. На пристанището руския параходъ приемаше българскитъ войници, връщайки се отъ отпущъ, за да отидатъ и защитятъ отечеството си отъ коварството на сърби, гърци, безъ да подозиратъ, че задъ тѣхъ ромънитъ дебнатъ беззащитна Добруджа.

Слънцето се издигна високо надъ хоризонта, изпращайки своя топълъ приветъ къмъ борцитъ за свобода, параходътъ тръгна... Отпускаритъ запѣха „Шуми Марица“... Далечъ надъ градъ отекаваха звуцитъ на химна, като последенъ вкордъ, и обгръщаха властно шумешитъ въ безгрижие добруджански полета...

Какво светотатство съ чувствата на единъ народъ, който се бие за своето право на три страни, и какво падение на единъ съседъ, който го напада иззауга. Има ли по-трогателенъ прецедентъ въ историята на нашето племе? Не. Той е единъ въ историята на всички народи — такава

подлостъ свѣтътъ узна на 28 юний 1913 г. — дата, въ която подлостъта, коварството, измѣната пиршествуваха, а правдата, честъта, заветътъ на цѣли поколения се бранѣха на всички страни отъ щиковетъ на турци, сърби, гърци и ромъни.

Европа спѣше своя сънь на могъщество. Тя не мръдна, не спрѣ нюзостъта, не спрѣ подлостъта, не защити единъ народъ, който по всички поля на своитъ поробени покрайнини пролѣ изобилно кръвта на цѣли поколения.

Но димещата кръвъ на тия поколения, скръбъта на хиляди майки, жени, деца и сестри, намираха възмездие. Бездушна Европа презъ 1914 до 1918 г. даде своята данъ на безумието въ 1913 г.

Днесъ, следъ 16 години, като си спомняме за 28 юний 1913 г., не можемъ да не преклонимъ глава предъ героитъ на „Калиманци“ и „Султанъ тепе“ но не можемъ да забравимъ и дѣлото на коварния съседъ, който обрече Добруджа на черно робство. Героитъ сж още живи и носятъ въ душитъ си завета на падналитъ въ бранъ, заветъ, който се предава отъ поколения на поколения.

Народъ — това не е енигма. Той живѣе, въпрѣки човѣшкитъ страсти и шовинистически гнетъ. Той стои извънъ користъта на шела управници. Робство — това е дѣло на глутница отъ държавници, но не и на народнитъ маси. Народъ народъ не поробва и доше день, когато ще се сринатъ робскитъ окови и надъ Добруджа ще изгрѣе слънцето на свободата.

Изъ равнитъ и безпредѣлни поля наново ще се запѣе кръшна жетварска пѣсень, Дунавъ ще бжде пакъ тихъ и засмѣнъ и ще мие, но вече свободнитъ брѣгове на Добруджа.

Спомняй си, добруджанче, 28 юний 1913 г. и предавай на поколенията си зова за свобода.

Б. Петровъ

„Страданиятъ, и „онеправданитъ“

Опозиционниятъ печатъ въ Ромъния, въ партийнитъ си домогвания, води истинска война противъ правителството на Маниу, не допущайки день да не пролѣе сълзи за „страданията“ и „лишенията“ на куцовла-ситъ.

Ето какво пише, напр., в. „Нямулъ ромънскъ“, органъ на партията на проф. Йорга:

„Група колонисти македонци публикуватъ въ в. „Универсулъ“ едно трогателно писмо, въ което излагатъ страданията и лишенията, които търпятъ нашитъ братя, доведени отъ грѣцкия Пиндъ и отъ българскитъ балкани, за да засилатъ ромънския елементъ въ Добруджа и да започнатъ тукъ, всрѣдъ братята си, животъ по-добъръ, отколкото живота, който сж имали посрѣдъ въковната омраза на балканскитъ жители отъ други племена.

Да не се забравя, че тия колонисти, к о и т о се оплакватъ отъ злата воля на правителството и които заявяватъ, че г. Михалаке презъ неотдавнашната си инспекция въ Четиригълника не намѣрилъ за добре да ги посети, занимавайки се само съ българското население, бѣха доведени тукъ отъ ромънскитъ правителства. Да не се забравя, че тия правителства сж наели, повиквайки тия отдалечени наши братя, задължения к ъ м ѣ тѣхъ, задължения, които трѣбва да бѣдатъ зачитани

отъ правителството на страната, което и да било то.

Ето защо, намъ се ствува чудновато поведението на министра на земледѣлието, първия, който трѣбва да се грижи за съдбата на колониститъ. Последнитъ трѣбва да бѣдатъ оземлени и подпомогнати въ уреждане стопанствата имъ по такъвъ начинъ, че да могатъ да изпълнятъ задачата, която имъ предопредѣлилъ инициаторътъ на колонизацията.

Правителството на г. Маниу може да не е съгласно съ инициаторитъ на колонизацията на Добруджа. Може да е, по политически съображения, противъ изселването на ромънитъ македонци. Но правителството има нравствения и човѣшки дългъ да подпомогне всички македонци, дошли въ страната срещу известни задължения на правителствата, които сж ги повикали.

Б. Р. Въ Ромъния наистина се правятъ на слѣпи, за да не вжждатъ истинското положение на нѣщата: настѣпването на македонцитъ по българскитъ кѣщи, заграбването земитъ на добруджанскитъ селяни, както и на готовитъ реколати.

А убийствата, които вършатъ цинцаритъ? А издевателствата и пладнешкитъ грѣбежи?

Ромънски мизерии!

Платихте ли абонамента си?

„Анкетата“

Либералскитъ в. „Винторуль“ подъ заглавие „Каква е била анкетата въ Добруджа“, дава следната бележка:

„Каква е била анкетата, която министритъ Михалаке и Митро правиха въ Добруджа, се вжжда отъ следното: На 28 май 11 часа сутринята министритъ пристигатъ въ Добричъ. Следъ обичайното посрещане, гоститъ, дошли да ни анкетирайтъ, трѣгватъ за Балчикъ, гдето сж били приети отъ кралица Мария, която ги е задържала на обѣдъ. Оттукъ, докато всички очакваха, че тѣ ще посетятъ нѣкои села, ще разговарятъ съ колониститъ, както и съ мѣстнитъ жители, за да разбератъ истинското положение, наистина сериозно, последствие на прискрѣбнитъ инциденти достигащи и до убийства, — г. г. „анкетаторитъ“ помислиха пакъ за разходка до Носъ Каливкра отгдето поеха пътя за Добричъ и заеха мѣстата си въ Министерския вагонъ. А на другия день съ изненада прочетохме въ вестницитъ, че г. министритъ „свършили анкетата си“ въ Добруджа и щѣли да направятъ въ Министерския съветъ по-дробенъ докладъ за констатираното.“

Б. Р. Ако „Винторуль“ плаче за злополучната а н к е т а, която не могла да установи истинското положение на „нещастнитъ“ колонисти, толкова по-големо трѣбва да бжде възмущението на добруджанското население, което, при една истинска анкета, единствено би извлѣкло нѣкаква полза отъ нея.

Царъ далеко!

Презъ 1924 година въ село Гурково (Добричко) идватъ първитъ колонисти, на които имъ раздаватъ 397 хект. отъ селската земя. Въ 1927 г. се отнема отново припадащата се на държавата земя (355 хект.) или всичко 752 хект. До 1928 г. включително за горното пространство извета земя селянитъ плаватъ данъна, безъ да я използватъ. Презъ юний 1928 г. мѣстниятъ агрономъ свиква въ общинското управление всички селяни, които сж дали земя на държавата и посочили кой коя нива е далъ, като за това оформили и попълнили нуждния актъ.

Съставя се единъ протоколъ, подписанъ отъ нивата, обаче следъ време се оказва съ съдържание: „че нивитъ, припадащи се на държавата, не сж предадени отъ селянитъ“. Въ септемврий сѣщата година бирникътъ на основание съставения протоколъ отъ агрономъ иска данъка отъ селянитъ, тъй като тѣ обработватъ и използватъ държавнитъ ниви.

Селянитъ подаватъ заявление въ дѣлното управление, вследствие на което се анкетира и установява правотата имъ.

Следъ 15 априлъ т. г. селянитъ сж изненадани отъ ново нареждане да изплатятъ данъка и нивитъ на нивитъ отъ 24 година до днесъ, като имъ се налагатъ сеневстри. Беззаконие и неправдата сж очевидни.

Училищнитъ ниви

Учителитъ колонисти отъ Южна Добруджа сж направили постѣпки предъ г. министра на земледѣлието да бѣдатъ оземлени както другитъ колонисти, а сжщо — да се отпуснатъ и на училищата земи; отъ приходитъ на които да се увеличатъ фондоветъ на селскитъ училища.

Министърътъ е обещалъ да удовлетвори и двѣтъ искания. Известно е, че всички селски училища нмаха свои ниви; които въ течение на нѣколко години изчезнаха отъ инвентаритъ имъ, бидейки използвани отъ агрономи, аметове и други селски търтени.

Гостуванията

Ревността на г-жа Пучеря.—Какво става след еконурсията.—Какъ се отплащат ромъните за единъ радушенъ приемъ.

И тая година по инициатива на г-жа Пучеря няколко хиляди души от Силистра и Тутракан можах да прекарат 2—3 дена срѣд своите близки в България. Удивителна е, наистина, ревността, с която г-жа Пучеря уреж а тия посещения. На какво се дължи тя? На това ли, че г-жа Пучеря ратува за едно „искрено сближение“? Но . . . говори се, че тая дама от всѣка уредена екскурзия благополучно получавала по няколко десетки хиляди лева . . .

Взимнитѣ посещения, обаче, имат и друга страна. Да му мислят ония, които посетят България, особено населението от селата. Въпрѣки че селското население знае добре какво го очаква след като се завърне в Добруджа, желанието му да подиша свободен въздух в свободна България е по-силно от всички препятствия.

Ето какво пише г. К. Старуевъ по тоя повод в в. „Русенски новини“:

„Такива срѣца на няколко пкти станаха. Трѣбва да забележимъ, обаче, че следъ всѣко посещение добруджанскитѣ българи принудително се изселватъ, въпрѣки увѣренията на ромънското правителство, че тия посещения в никой случай не ще влияятъ върху безопасността и спокойствието на сънародникитѣ ни в Добруджа.

Н естествената любезност на г-жа Пучеря е слаба да прикрие истинскитѣ задачи и цели на официалнитѣ и неофициални шпиони на ромънската полиция, които я придружаватъ. Не е тайна, че тая имъ служба следъ посещенията имъ, дава печални резултати за българското население отатъкъ границата.

Отъ такива срѣци и опознаване бля годеримъ!

Политиката на отрезвението нѣма нужда отъ тѣхъ. Тѣ само влошаватъ съдбата на нашитѣ сънародници и тѣкмо за това ние имаме право да ги отречемъ.

Джкато в Букурещъ витае духътъ на нещастната приемственост на режима на

Братияно относно малцинствата, не ще бжде въ ущърбъ на българската кауза, ако се напомня и повтаря, че не привидната и съмнителна международна обич на цинцизма и тѣхнитѣ жени, а добре разбранитѣ и правилно следвани интереси на двата народа, изразени в лоялна и основно промѣнена политика, ще установятъ добри и трайни българо-ромънски отношения“.

И при тоя случай не липсватъ провокации отъ страна на ромънската преса. Тя е пакъ в ролята си на творецъ на нагли лъжи.

При пристигането на параходитѣ в Русе цѣлитѣ градъ се е стекъл на пристанището, за да посрещне гоститѣ и официалнитѣ лица. Присъствували сж и представители на ромънското генерално конуство отъ Русе.

Музикитѣ сж изсвирили на брѣга най-напредъ „Траяска реджиле“ а после „Шуми Марича“, както му е редътъ. Нашитѣ власти, при слизането на ромънскитѣ гости, ги приветствували и имъ оказали нуждата почитъ и уважение.

Вмѣсто да бждатъ доволни отъ тоя приемъ, нѣкои ромънски вестници се нахвърлятъ върху насъ и пишатъ за „нови български предреститски манифестации“.

Таке, в-къ „Курентулъ“ пише, че воекната музика изсвирила „Добруджанския маршъ“ и че „на екскурзиантитѣ били раздадени лентички — българския триколюръ, а членоветѣ на дветѣ добруджански дружества носѣли триколюрнитѣ лентички, облѣчени въ траури“.

Този неприятелски приемъ билъ неправиленъ твърде голѣмъ и неприятно впечатление на групата ромъни, които сж участвували в екскурзията.

Ние не чакаме опровержение на тия нагли лъжи отъ ромънската преса. Тя нѣма да направи това. Но фактътъ на това явно враждебно отношение на ромънската преса спрямо насъ и при тоя случай говори, че ромънитѣ оставатъ вѣрни на себе си и че сж непоправими.

Добруджански пѣсни

Подъ това заглавие младиятъ поетъ Свѣтлозаръ Димитровъ е написалъ цикълъ пѣсни, въ които съ вѣщината на талантливъ художникъ майсторски се е постаралъ да възсздаде трагичната съдба на поробена Добруджа.

Ние поздравяваме първитѣ опити на г. Димитровъ. Бихме желали той да продължи в тази посока. Добруджанската емиграция ще му бжде особена благодарна за тази братска отзивчивостъ.

„Добруджански пѣсни“ на г-нъ Димитровъ сж написани извънредно топло, съ неосрѣдствена болка, която ги прави близки до болкитѣ и до страданията на добруджанскитѣ българи.

За в. „Курьеръ“

Съобщихме навремето, че българскитѣ в „Курьеръ“ в Добричъ е билъ спрѣнъ безъ всѣкаква официална заповѣдъ, само по устно нареждане на Добричкия префектъ.

По тоя случай до в. „Диминяца“ е била изпратена следната телеграма:

„Донсяме до знанието ви, че префектътъ на окръга Калиакра ни съобщи устно, че излизането на в. „Курьеръ“ се забранява съгласно една заповѣдъ на министерството на вътрешнитѣ работи. Всѣко писмено обяснение и съобщение ни се отказва. Протестираме противъ тая произволна и съ нищо неоправдана мѣрка. Дръ Стефанъ Ивановъ, директоръ на в. „Курьеръ“.

Излизането на в. „Курьеръ“, обаче, и до днесъ не е разрешено.

Агитационниятъ месецъ

Ето ме и в Шументъ.

Пристигамъ късно. За да не безпокоя никого, отсѣдамъ на хотелъ. Презъ ноцтѣ вѣтърътъ отворилъ прозореца ми. Когато се събудихъ, слънцето се усмихваше. Улицата гъмжеше отъ народъ. Селяни, облѣчени съ пѣстри антери, шумно се разговаряха. Бѣше пазаренъ денъ. Множество коли се надпреварваха. Една шарманка свирѣше извѣстѣла мелодия.

Къде съмъ виждалъ този пейзажъ? И тѣзи стари турски къщи съ дългитѣ навеси, погнали въ зеленина?

Губя се, из навалищата. Улицата ме привлича съ мурганитѣ си обитатели, селяни, лица на които изглеждатъ сърсѣдопоченъ.

Срѣщамъ Тодоръ Христовъ, председателъ на дружеството. Милъ и сърдеченъ човѣкъ. Слушамъ патилата му и недоумявамъ. Чудно, наистина! И този добрякъ е опияненъ отъ идеята, че дѣлото иска мечъ и слово. Милосърденъ къмъ падналитѣ, той е безпоощаденъ къмъ подлечитѣ. Стискамъ му ръката.

Улицата е весела. Улицата клокочи отъ народъ. „Какъ, не ме ли познатте?“

— обажда се нѣкой. — „Виждалъ съмъ Ви нѣкъде . . . — Ние подхващаме разговоръ като стари приятели.

Пеню Ангеловъ е нѣкогашенъ съратникъ на алополучния раздорникъ. Но днесъ и той го анатемосва. И Ангеловъ желае здрава и силна организация. „Нашитѣ лични връзки не ни освобождаватъ отъ дълга да порицаваме злото, особено действията отъ рода на Вичевитѣ“.

Всички добруджанци искрено сподѣлятъ вече тази мисль: раздорническитѣ замашки на набедения докторъ сж удари въ въздуха.

Две думи и за Христо Каролевъ. Интересътъ на дѣлото трѣбва да стои надъ всички ни. Съюзътъ „Добруджа“ е една национална организация, въ която сж вложени моралнитѣ капитални на ценни добруджански сили. Трѣбва да ги пестимъ.

Къмъ тази декларация азъ прибавихъ: И да се обичаме. Да се уважаваме. За Вичева, обаче, нито дума: той отдавна е вънъ отъ нашитѣ смѣтки; той е чуждица, която се чувствува въ атмосферата си,

Изъ добруджанския печатъ

Къмъ сплотяване

Българскитѣ в. „Трибуна“ (Кюстенджа) съ задоволство констатира, че българското малцинство в Южна Добруджа, съзвивайки отдавна нуждата да се сплоти и организира въ културно, икономическо и политическо отношение, е направило доста радостни крачки в това направление.

Въ заключение вестникътъ намира, че е време вече да се пристѣпни къмъ организирането му. За това е потрѣбно да се свика единъ конгресъ отъ всички представителни сили на добруджанския народъ, който да изработи една обща платформа на действие за защита правата и специфичнитѣ интереси на българското население, като етническо малцинство в Ромъния.

Тамъ ще трѣбва да се обсъди и установи цѣлата и културна, икономическа и политическа действителност, на добруджанскитѣ българи, която в рамкитѣ на общитѣ интереси на ромънската държава се налага на българското население да прояви, ако иска да съществува и живѣе като едно съзнателно етническо малцинство.

Отрезвението настѣпва

В-къ „Курьеръ“ (Добричъ) подъ горното заглавие между другото пише: „Нѣколко месеца сж се изминали отъ последнитѣ законодателни избори, обаче настроението на маситѣ се е промѣнило отъ това преди и презъ изборния периодъ. На управляващата партия се възлага голѣми надежди за подобрене на непоносимия режимъ, царещъ в нашия край.

Обаче, вмѣсто реализиране на обещанията, съ необяснима бързина се прокараха точно обратнитѣ на очакванитѣ мѣрки: нареждания за почване работитѣ на комисиитѣ по провѣрката на земитѣ; подновяване на ангаритѣ; побойща надъ мирнитѣ селяни отъ колониститѣ, които се ширятъ свободно; тормозъ надъ видни граждани отъ обществената безопасност, безъ сериозенъ поводъ, а отгоре на това подлагане на колониститѣ.

Обществената събѣсть се възмушвава. Настѣпва отрезвение следъ първия ентузиазъмъ. Налага се съответнитѣ фактори да взематъ мѣрки, за да оправдаятъ даденото имъ довѣрие, въ интереса на Добруджа и на държавния организъмъ.

Демократическия режимъ

Въ в. „Нашъ Гласъ“ (Силистра) подъ горното заглавие четемъ: „Писа се много за хайдушката епоха на либералския режимъ въ Кадрилатера. Описа се въ най-голѣми подробности какъ сж оперирали разни „черни банди“, въ чийто съставъ, изтъкна се, сж влизали не обикновени простосмъртни хора, които по професия орисията ги е предопредѣлила да обиратъ и живятъ отъ чуждъ трудъ чрезъ обир, кражба, убийства и пр.

Разкрититѣ „банди“ се състоятъ отъ хора почтени, службашни, платени храненци на държавната хазна, — отъ галенитѣ чеда на режима.

Закрпнитѣ в тоя поквареностъ, чинто последствия се чувствуватъ дълбоко

само когато е въ сѣнката на болшевишкото знаме.

Всичко това дебело подчертахъ и въ речта си. Не бива да изтощаваме добруджанската енергия въ безразднни дрязи. Не трѣбва да бждемъ сѣбични и да се сражаваме съ вѣтърни мелници. Нека не забравяме думитѣ на Караджата: „Отъ несъгласието се раждатъ интригитѣ, разединението, най-после — сигурното загинаване“. Ако е въпросъ да търсимъ само грѣшкитѣ си — всички ги имаме. Не бива да си вадимъ очитѣ заради тѣхъ. Ангелитѣ обитаватъ само небето. Затова нека говоримъ за добро, което всички носимъ въ душитѣ си. Само въ името на онова, което ни сближава, ще можемъ да се обединимъ.

Тая воля за единство трѣбва да накара всички добруджанци да изоставятъ пкти на интригитѣ и раздоритѣ. Така Съюзътъ ще стане мощна организация. Когато много рѣже се обединятъ, чукътъ пада върху наковалнята съ по-голѣма сила. И поразитѣт му сж по-страшни. Какво ни струва да се наредимъ подъ знамето на поробена Добруджа, въ името на нейното добро, въ интереса на дѣлото, за бждещето на Добруджа?

и за дълго време отъ масата въ тая провинция, следъ като имъ се изнесоха скандалнитѣ афери — продължаватъ да пазятъ топлитѣ си кресла подъ закрилата на „новата ера“. Тѣзи думи туряме въ навички, защото „нова ера“ въ нашия окръгъ ние не почувствувахме. Свидетелъ сме на едно относително затишие. А кой би гарантиралъ, че това време на затишие не е предвестникъ на нови бури, каквито сме приживявали!

И наистина, какви особени промѣни сж станали въ цѣлия административенъ апаратъ на окръга ни? Протежиратъ ли се по неволя или се считатъ като необходими всички ония, чинто дѣла се изнесоха по най-затѣнитѣ краища на велика Ромъния?

Ние не искаме да хърляме колъ върху режима, който отдавна се желаше и за който режимъ българското малцинство, масата, въ борбата за отстояване на законностъ, правда, справедливостъ, е далъ жертви, крѣвави жертви. Всичко това не го е сторило за нѣкакви лични облаги, а за възвръщане на законността, която цѣла епоха отъ десетолѣтие е била тѣпкана отъ „политическитѣ хаймени“, които дирижираха сдѣбинитѣ на Добруджа, както тѣ разбираха и, божеми, отъ името на нѣкакви върховни държавни интереси.

Не правимъ критикъ отъ любовъ къмъ критиката. Ние ставаме само проводникъ на общественото мнение: работа, истинска работа очаква масата. Инакъ, тежко на тая демокрация, която храни само съголи фрази и праздни илюзии измжечнитѣ народни маси“.

Новини отъ Добруджа

Вследствие на едно споразумение, постигнато между Балчишкото общинско управление и министерството на земледелието и държавнитѣ имоти, последното е отстъпило езерото Тузла, край Балчикъ, на принцеса Илжана. Следъ като се направятъ необходимитѣ приспособления, езерото ще служи за мѣсто, гдето ще хвърля котав яхтата на принцесата.

Държавнитѣ вестникъ отъ 28. VI. т. г. публикува декрета, съ който се отнема чинътъ и се зачерква отъ спискитѣ на армията запаснитѣ поручикъ Борисъ Стефановъ, известенъ комунистически агитаторъ, осжденъ отъ военния съдъ на 8 години затворъ.

Съобщаватъ отъ Добричъ, че холандскиятъ инженеръ Ванъ Кониненбургъ, който бѣше делегатъ на международния конгресъ по земледелие в Букурещъ, е на товаренъ отъ правителството да построи пристанище за риболовъ въ Балчикъ. Тъ ще бжде първото пристанище за риболовъ на черноморския брѣгъ.

4—5 хиляди души сж дошли отъ Добруджа при визитата, която се устрой на русенци подъ патронажа на г-жа Пучеря. На 11 юлий Русенскитѣ клоунъ на Българския народенъ морски съговоръ връща визитата на ромънитѣ до Тутраканъ и Силистра.

Една вечеръ бѣхъ и съ младежитѣ. За тѣхъ желая да кажа само хубаво. Председателътъ имъ е мой съ ученикъ. (И секретарътъ на организацията е младъ човѣкъ). Това много добре. Защото младежътъ ще умие лицето ни. Дайте пкти на младитѣ. Нека този вонъ не смущава никого: младежътъ носи съ себе си новия духъ душата и е окрилена отъ много ентузиазъмъ. Въ нея има повече идеализъмъ, искрено желание за работа. Тежко на организациятѣ, въ които младитѣ клетки не сж на поста си: тѣ сж осждени на смъртъ, защото не подлежатъ на развитие . . .

Провадия.
Малко кокетно гледче. Притиснато е отъ два баира, както нашето добруджанско сѣрдце. Кой отъ двата е по-непроходимъ: ромънската жестокостъ или жестокостта на емигрантския животъ?

Спирамъ у Междеделиевъ, секретаръ на дружеството. Съ него ни свързватъ спомени — преди десетъ години кръстосвахме наедно границата.

Събранieto се състоя въ пивница „Златна Добруджа“. Тукъ бѣха дошли почти всички добруджанци. Въ една залушева атмосфера прекарахме до късно вечерта. Следъ беседата станаха разисквания. Вмѣ-

Добруджанският въпрос

Изложение на Съюза до комитета на тримата при О. Н.

(Продължение от брой 89—90)

Явното бездействие на Съвета, или да предположим, липсата на резултат от неговата намиса изглеждат още по-необясними, защото фактите, които са посочени на вниманието на Съвета като нарушение правото на миноритарното население въ Ю. Д., бяха от извънредна важност.

Въ едно изложение от 1928 г. към О. Н. Българското сдружение за мир и за О. Н. написа следното:

„На 15 ноември 1927 ние Ви посочихме някои тежки деяния на жестоост, извършени от куцовлашкия колонисти върху мирното и лоялно миноритарно население въ Ю. Д. Интересът, проявен от Вас, обстоятелството, че Вие поканихте ромънското правителство да даде сведения върху посочените от нас факти, бяха достатъчни, за да се тури временно край на насилията. Тя изчезна докато трая анкетата на място, предприета от правителството. Санкции не бяха приложени. Тогава малко по малко, вследствие липсата на един постоянен и ефикасен контрол от Ваша страна, благодарение на пълната безнаказаност, на която сж се радвали отстрана на ромънските власти всички престъпни елементи, бързо се дойде до обикновеното поведение спрямо миноритарното население и несправедливостта се увеличи.“

Въ случая не се касае за лични и случайни злоупотребления и насилия.

Касае се за масови злоупотребления, жертва на които много често сж цъли села или голъми слоеве от селското население; касае се да се лишат миноритарното население от неговите права и имоти и да се принуди да емигрира, като напусне всичко. За по-ясно, ето какво става, напр., относно земята.

Едно законоположение, признато за несправедливо дори от тѣзи, които го бѣха въдѣливали, отчуждаваше една трета от земята на цѣлото население въ полза на държавата. Фактътъ бѣше много явни посочаванъ на О. Н., но безрезултатно. Тогава отъ отчуждаването въ полза на държавните владения се минимално една сѣратена процедура: самите колонисти, следъ като се бѣха споразумѣли съ продажните чиновници, които се яваха като изпълнителни органи на държавата, насилваха жителитѣ да имъ отстъпятъ лично на тѣхъ една трета отъ земята или да имъ заплатятъ незаконно една сума, равностойна на прихода отъ тази третина. Това злоупотребление, което предизвика тежки конфликти, не бѣ спрѣно отъ органитѣ на властѣта и дори наймнѣ тѣхната подкрепа, повече или по-малко прикрита. Тогава колониститѣ, въ споразумение, винаги съ злоупотѣбителитѣ чиновници, отидоха още по-далеч: тѣ си присвояваха реколитѣ на селянитѣ подъ лъжливи претексти, че земята имъ принадлежи и че миноритарното население, донеже било обработвало земята недобросѣствено, нѣмало право върху нейния доходъ.

Имаше опасност отъ кървави стѣлкновения, висшитѣ ромънски власти бѣха предупредени, злоупотѣбленията се по-

сочиха на О. Н., но нѣма никакъвъ резултатъ. Донесе се до знание на О. Н. (молба отъ Българския съюз, отправенъ до О. Н. на 19 юни 1928) „че селянитѣ отъ малцинствата не сж въ състояние да защитаватъ своитѣ интереси и не знаятъ къмъ кого да се обърнатъ“. Всички тѣхни тѣжби противъ злоупотѣбленията на чиновнитѣ и колониститѣ сж оставени безъ последствие или пъкъ изпратени отъ висшитѣ власти за анкета до мѣстната администрация и до жандармерията въ селата. И тѣй, всички тѣ, замѣсени въ злоупотѣбленията, гледаха на всяка молба като на единъ актъ на иредентизъмъ, на бандитизъмъ, виждаха дори мѣтежъ противъ установения редъ и тѣжкитѣ много често биваха жестоко наказвани, че сж се осмѣлили да се оплакватъ противъ злоупотѣбитѣ и че сж разгласили за претърпѣнитѣ измами.

По този начинъ не само че злоупотѣбленията не сж премахнати, но населението е принудено да понася всичко, безъ да смѣе да протестира предъ повисшата инстанция.

Съ това се обяснява фактътъ, че, въпрѣки многобройнитѣ неправди, въпрѣки единъ режимъ съвсемъ противенъ на договора за закрила на малцинствата, нсианцията, отправени до О. Н. не излизатъ направо отъ самото население. То не смѣе да се оплаква подъ страхъ да не бѣде подложено на най-тежки изпитания и да бѣде обвинено въ най-лоши атентатори противъ държавата и установения редъ.

Малкиятъ брой тѣжби, засѣгащъ положението на миноритарното население въ Ю. Д., далечъ не показва, че положението тамъ е нормално и въ съгласие съ договоритѣ, но той е симптомъ и резултатъ на изключителния тероръ и разочарованието на миноритарното население да види подобро положението си отъ О. Н.

Това бѣше признато отъ секцията на малцинствата при О. Н., която вследствие на това бѣ възприела да разглежда като приемлива тѣжби, отнасящи се до положението на миноритарното население въ Ю. Д., дори когато тѣ не изхождатъ направо отъ представителитѣ на населението, живущи въ сѣщата страна. (Следва)

Добруджанци! Всички на поста си на 11 августъ

Цензурата шедствувва

Вестникъ „Куриеръ“, като дава на първа страница сведения за атентата срещу Ст. Пенковъ, българския депутатъ отъ Силистра, казва, че тия сведения продължаватъ на втора страница.

Обаче втора и трета страница сж напълно заличени отъ цензурата. Демократична Ромъния!

ки се съгласихме, че нашата борба не може да се провежда съ един и сѣщи сѣдства презъ всички времена и за всички случаи. Защото условията, които я подхранватъ, сж промѣнливи. И целѣта, която обстоятелствата ни налагатъ, не е и не може да бѣде постоянна. Вънниятъ елементъ въ движението, непромѣнливо — това е борбата; волята за свобода, борческия копнеж, безкористната служба, саможертвата.

Днесъ ние стреляме по известна посока. Това показва, че сме се съобразили съ структурата на политическия моментъ, че сме нагледили своя мѣрникъ, като сме взели подъ съображение разстоянието до обекта на нашата прицелна точка, — особеното положение, въ което се намираме. Затова всички единодушно подчертахме, че освободителната борба въ Добруджа трѣбва да продължи до нейното тържество, че съюзътъ не може да излѣзе вънъ отъ рамкитѣ, които си е поставилъ, като просѣтно-благотворителна организация, поне за сега, че революционната романтика е лесно обяснима, даже необходима при известни случаи.

Това не означава, обаче, че трѣбва да бѣдемъ папагали. Да се обяснимъ; революционна фразеология е едно, револю-

ционна дейностъ — друго. Тѣ трѣбва да се гърпятъ, тѣ могатъ да се гърпятъ, ако изхождатъ отъ една душа, единна въ своитѣ помисли, окрилена отъ една обща целъ. При едно условие обаче — когато колективната съвѣсть изрече своята анатема, всички да бѣдемъ на поста си. Всѣки м о ж е и трѣбва да е полезенъ на дѣлото. Само такава едно съгласувано действие предвещава вѣднѣца на победата. Другиятъ пътъ води къмъ самоизяждане и котерийностъ.

Когато отворихъ очи, градскиятъ часовникъ удрише шестъ. Презъ прозорца надничаха тежки мъгли, дъждъ. Вътрѣтъ пропуснаше като лудъ. Клепачитѣ ми се притваряха отъ умора. Нѣкой искаше да ми спомни нѣщо, може би — моя дѣлтъ. Софийскиятъ влакъ дойде покритъ съ синьгъ. Тръгнахме. Сѣднахъ самъ въ едно купе, пушехъ, мислѣхъ. И така ми бѣше радостно и весело, като че съмъ билъ на сватба. Отивахъ въ Варна, — града, който най-много обичамъ.

Его „Девненското езеро“. Скоро и „Пейнерджикъ“ ми спомни за миналото; което не мога да забравя; което никога нѣма да забравя. Като е весело, нанстина! Дошелъ съмъ да ровя пепелтъ на

СЪЮЗЕНЪ СЕКРЕТАРИЯТЪ

1. Всички дружества ще получатъ: картички съ лика на Караджата, сжщо — медалиони и увѣрения за пътуване съ намалена тарифа до Варна презъ днитѣ 8—15 августъ. Съ тѣзи увѣрения ще пътуватъ и младежитѣ за младежкия съборъ (9—10, томе въ Варна).

2. Макаръ че сме презъ лѣтния сезонъ, предвидъ деня на Караджата, за блѣскавото изнасяне на който ще сж необходими значителни сѣдства, ние повторно апелираме къмъ всички дружества да побързатъ и издѣлжатъ недоборитѣ си. Добрата отчетностъ на нѣкои дружества ни кара да вѣрваме, че нашиятъ апелъ ще намѣри добъръ отзвукъ средъ емиграцията.

3. ИК желаше въ деня на Караджата да се свикатъ повсемѣстни събрания, на които той бѣ определялъ оратори отъ София и отъ провинцията. За голѣмо съжаление, много малко отъ тѣхъ потвърдиха съгласието си да посетятъ определенитѣ имъ пунктове. Това за сведение.

4. Проагитирайте масовото посещение на Младежкия съборъ въ Варна. Подновете абонамента си за в. „Добруджа“! Дружеството Ви издѣлжено ли е къмъ съюзната каса? Добруджанци, гответе се за деня на Караджата!

Ангаритѣ започватъ.

„Куриеръ“ (Добричъ) подъ горното заглавие пише:

Като е известно, комиситѣ по проверка на поземлената собственост подновиха работата си. На втория или третия денъ следъ това, селскитѣ общини бѣха наводнени съ заповѣди, които ако и направо да не казватъ, че ангаритата е задължителна, подъ една или друга форма даватъ да се разбере, че ангаритата въобще не може да се премахне.

Съ премахването на ангаритата влизамъ въ редъ и законностъ, но това не значи да се пренебрегнатъ висшитѣ държавни интереси. Войската и административнитѣ власти се нуждаятъ отъ изключителна подкрепа, особено за превозъ. Всички ония, които отказватъ да служатъ на властитѣ, смѣтатъ се за душмани на държавата и нарушителни на реда и спокойствието.

И по-долу: „Селскитѣ кметове се умоляватъ да нормиратъ съ максимумъ цена, разстоянието, което ще пътува чиновника“.

Това е накратко съдържанието на заповѣдта, изпратена до селскитѣ общински управления.

И така: **ангаритѣ, ако се премахнатъ, пренебрегватъ се висшитѣ държавни интереси.** Питаме: защо бѣха пренебрегнати тия „висши“ интереси преди, въ време и нѣколко дена следъ изборитѣ?

Гответе се за празника на Караджата

угасналитѣ години, средъ които има зарито злато, истинско злато. Така е, когато човѣкъ осиротѣе.

Варна!

Бѣше нѣкога време — нейната красота ме шеметѣше съ пѣстрата навалица на своето пристанище. Нѣкога. Въ миналото. Дълго сме разхождахъ съ приятелитѣ изъ глутитѣ и улици, които лѣте сж шумни и дръзки. Мислѣта ми непрестанно търсѣше загубенитѣ пѣтеки, по които нѣкога съмъ вървѣлъ, за да бера първитѣ цвѣта на своето младежеско бъдущешеление. Тукъ завършихъ противназията. Това бѣ следъ първото заробване на Добруджа. Тукъ свършихъ и гимназията, следъ второто поробване на освободената и свободна Добруджа.

Така този дяволски градъ оживѣ въ сърдцето ми. Въ него оръхъ за дѣлото, на което още плащамъ горчивъ дантъкъ. Тукъ разбрахъ, че животътъ е красивъ, че хората сж мизерни, че безчовѣчието управлява свѣта.

Това настроение сж още по голѣма сила ме облада вечерта, когато „Млада Добруджа“ ме покани на свой съборъ. Около тридесетъ младежи, здрави и ка-

Училищата въ Добруджа

Малкото ромънски училища въ Добруджа, които се посещаватъ предимно отъ българчета, всяка година подготвятъ по стотици ученици за горнитѣ училища. Ония деца, които искатъ да учатъ на матерния си езикъ, трѣбва отъ първо отдѣление да се изпращатъ въ градоветѣ, нѣщо невъзможно за много родители.

Ето защо, основнитѣ училища отъ града не могатъ да се посещаватъ отъ децата на селянитѣ. А това значи децата на беднитѣ селяни, плюсъ тия на маломотнитѣ да останатъ полуграмотни.

А колко сж тия родители отъ сѣлата, които още отъ забавачницата могатъ да издържатъ децата си въ граде, ако искатъ да ги учатъ на матерния си езикъ? Сравнителна съ числото на беднитѣ — нула.

Ето къде се крие пълниятъ упадѣкъ и явното денационализиране на миноритарния елементъ въ Добруджа, която не въ далечно бъдеще ще има жители, говорящи на майчинъ езикъ, а пишещи и учещи на чуждъ.

Накратко, поставяйки така въпроса, не се ли явява питането: единъ и сжщъ законъ въ една държава колко разклонения може да има и колко начина на прилагане се употребява, щомъ единъ малцинства си иматъ такова училища, а други нѣматъ?

За цинцарската афера

Въ единъ отъ миналитѣ броеве на вестника съобщихме за опита на двама цинцари да минатъ контрабанда презъ Русе за Добруджа. Цинцаритѣ се бѣха опитали да подкупятъ митническия чиновникъ въ Русе г. Петко Станковъ, обаче последниятъ ги издаде на властитѣ и тѣ бѣха арестувани.

Сега съ установява, че Ничо Симова е притежавалъ едно удостоверение, издадено отъ Ромънската легация въ София, че е ромънски подданикъ и че пътува като колониостъ за Добруджа.

Следствието е установило още, че Ничо Симова и синѣтъ му, пѣлболѣвѣтъ, сж български подданици и че вториятъ е билъ вицѣмъ презъ лѣтото да отбие трудовата си повинностъ. Освенъ това, Ничо Симова се билъ снабдилъ съ редица документи, като български подданици, но като не можалъ да се снабди и съ удостоверение отъ финансовата властъ, прибѣгналъ до услугитѣ на цинцарската мафия около Ромънската легация въ София.

Властѣта трѣбва да влѣзе напълно въ ролята си и да се разправи съ тия двама свои граждани съгласно законитѣ въ страната.

А цинцаритѣ трѣбва да разбератъ, че произволитѣ и беззаконитѣ, които могатъ най-широко да прилагатъ въ Добруджа, тукъ, въ свободна България, си нѣматъ мѣстото.

Дирекцията за Т.З.С. е предприела усилено оземляването на безимотнитѣ и маломотнитѣ земеделци въ Варненска и Провадийска околии. До края на годината ще бѣде приключено окончателно съ оземляването на цѣлата страна.

Започнато е привеждане въ известностъ на земята, получени отъ прекушаване на нѣкои блати.

лени бойци, искаха да ми кажатъ въ единъ гласъ, като единъ човѣкъ:

— За, Добруджа, готови сме!

Салонътъ се оказа тѣсенъ да побере членовеѣтъ на Младежката група „Стефанъ Караджа“. Главатарѣтъ на „Млада Добруджа“ изкомандува „мирно“. Тридесетѣхъ левенти вастаха по войнички. Въ очитѣ имъ свѣтнаха огньове. Златна, хубава младежъ, моя поклонѣ!

Тишина. Единъ гласъ заговори. Стотици пламгащи очи ме обкржжиха. Гласътъ продължи, мощенъ като трѣба:

Нека бѣдемъ отъ камѣкъ. Всички сме синове на емигранти, — познаваме глада, нуждитѣ, нещастията. Ние сме млада Добруджа. Въ нашитѣ сѣрдца живѣе една исподиска любовъ. Една любовъ, която се смѣе на несгодитѣ, стврѣща лице отъ принамитѣ. Затова ние сме сила. Ние сме победата! Велики съ обрчавата си срещу неправдитѣ и потиснителството, красиви съ всеотдайната си любовъ къмъ Добруджа, борни, които животътъ е научилъ да не скланятъ глава предъ подлостта, да презиратъ народнитѣ врагове, да се борятъ за свободата, да бѣдятъ всякога готови и винаги на поста си.

Гответе се за деня на Караджата! Той е символ на добруджанското единство, мощ и солидарност.

СТРАНИЦА НА МЛАДИТЪ

Апелъ къмъ млада Добруджа

Добруджанки и добруджанци!

Добруджа, земята, която ни е откърмила, нашата свидна татковина, години вече и до днесъ още — продължава да е арена на единъ режимъ, безподобенъ въ историята, незапомненъ презъ вѣкове. Стохлядно мирно и трудолюбиво население е подложено на ежедневенъ нечовѣшки тормозъ. И животъ, и честъ, и имотъ — всичко най-скъпо, ромънската сатрапия е подвъргнала на поругание. Убийства, владнешки грабежи, обезчестявания, непрестаненъ тероръ — ето срѣдъ каква атмосфера живѣе добруджанскиятъ народъ. Трагедията е толкова по-голяма, че се разиграва въ ХХ вѣкъ — вѣкъта на „хуманността и цивилизацията“.

Драги младежи!

При така черна картина какъвъ е нашиятъ дългъ? Да стоимъ като безучастни зрители? Да нехаемъ за съдбата на хилядитъ наши братя и сестри?

Не!

Единъ свещенъ и върховенъ дългъ има цялокупната добруджанска младежъ: да влѣе своитъ млади сили въ общото освободително движение; да се организира; да пропагандира дѣлото на Добруджа; да заработи споредъ силитъ си за нашето свято дѣло.

Нима добруджанската младежъ ще стои безучастна, когато въ нашата рождена земя вилнѣе безнаказано свирелиятъ поробителъ? Нима нейната съвестъ нѣма да заговори противъ системнитъ безчестия надъ нашитъ сестри? Нима тя ще допусне нашитъ неврѣстни братя и сестри да се учатъ на единъ чуждъ езикъ, да се молятъ не въ своя църква? Нима нейната душа нѣма да възроптае, когато се грабятъ и разхищаватъ бащини имоти?

Не вѣрваме.

Не вѣрваме, защото това би било чудовищно.

Скъпи сънародници и сънароднички!

Никое робство не е вѣчно. Нѣма да бжде вѣчно и робството въ нашата хлѣбородна земя. Зарята на свободата иде. Всѣки денъ ни приближава къмъ нейното тържество. Но тя иска борци, иска жертви, иска предани и самоотвержени добруджанци и добруджанки. Кой отъ васъ ще откаже да даде своята данъ, въ името на освободителното дѣло?

Млади добруджанци и добруджанки!

На 9, 10 и 11 августъ вие сте призовани въ гр. Варна, за да манифестирате мощта на вашата организация, да издигнете гласъ на протестъ противъ робството, за свободата на родния край.

Всички добруджанци и добруджанки като единъ трѣбва да бждатъ презъ тия дни въ Варна, за да засвидетелствуватъ своята любовъ къмъ Добруджа, своего единоплеменника, своята готовность за борба.

Ние апелираме: елате въ Варна, за да покажемъ на свѣта, че нито за моментъ не сме престанали да мислимъ за нашата поробена земя, че енергично се боримъ за нея, че тя ни е скъпа. Нека не униваме, нека надеждата ни окриля. Защото „не се гаси туй, що не гасне“, защото иде денятъ на освобождението!

Всички млади добруджанци и добруджанки отъ цялата страна на 9 августъ трѣбва да дойдатъ на своя съборъ, когато на 11 августъ, заедно съ цялокупната добруджанска емиграция, която ще се стече въ Варна въ Деня на Караджата, ще издигнемъ гласъ за пощада и неумолима борба.

Довиждане въ Варна!

Отъ Младежкия секретариятъ при ИК на Съюза „Добруджа“

Нашиятъ съборъ

По инициатива на Младежкия секретариятъ, на 9 и 10 августъ въ Варна се свиква първиятъ съборъ на младежитъ добруджанци и добруджанки. Този съборъ ще бжде пробниятъ камъкъ за редовната годишна конференция, която, съгласно правилника, се свиква денъ преди конгреса на емиграцията. Той ще има да изиграе, отъ друга страна, повече агитационно-пропагандаторска роль, отколкото да свърши организационна работа. Младитъ добруджанци и добруджанки трѣбва да се опознаятъ, трѣбва да се сблизятъ, защото всички се възлюбватъ и движатъ отъ едни мисли и едни идеали.

Салонътъ прокълнати: — За Добруджа, готови сме!

Онигъ ми се премериха отъ сързи. Защо не съмъ вървѣдъ тѣзи млади хора? Защо не съмъ единъ отъ тридесеттѣхъ, съ сжщо такива огнени очи и голобродо лице, съ сжщата царствена усмивка?

Цѣлунахъ глатаря. После потънахъ въ мислитъ си. Дълго време следъ това блуждахъ изъ пуститѣ улици на измършавѣла Варна, подгоненъ отъ спомени.

Долетъ чифликъ.

— Хе, драги учителю, много години се изменяха. — Гледахъ побѣлѣлитъ коси на добрия Д-ръ Маргинъ и си казвахъ: Ти си забравилъ, може би... Въ Добруджанския пансионъ идваше едно усмихнато момче. Веднѣжъ ти откри неговитъ литературни склонности. И на всеуслышание прочете отъ въкъ „Добруджанско слово“.

Далечъ въ чужбина, въ чужди край, умра ще самъ далечъ.

— Добруджа!

До деня на събора добруджанската младежъ трѣдва да зарегистрира едно, макаръ и малко дѣло въ полза на нашата кауза. Какъ? Поле за работа има тироко; маса още млади добруджанци и добруджанки стоятъ настрана отъ организацията; маса други не четатъ в. „Добруджа“, а има, може би, и такива, които не подозиратъ за съществуването на организацията.

Ако всѣки младежъ до деня на събора интересува свои познати еднородци съ дѣлото и ги привлѣче въ натитъ редове или пъкъ ако запише всѣки само по единъ абонатъ на в. „Добруджа“, ако запознае своитъ кръгове съ нашето дѣло по на-

Ти си все така веселъ, драги мой. Но бръчкитъ на челото ти ме плашатъ. Защо е побѣлѣла косата ти?

Д-ръ Маргинъ ме взема подъ ржка и ние дълго си шепнехме въ мрачината. Салонътъ бѣ почти препълненъ. Едно малко газениче мѣждукаше, като запалена свѣчка предъ икона. Около насъ много любопитни очи чакаха, тревожни, смутени и скръбни. Събранието се откри съ речъ отъ председателя на д-вото. Когато взехъ думата, не можахъ да се удържа да не отговоря на д-ръ Маргинъ:

— Ти ни учеше да бждемъ борци. Ти отхрани въ душитъ ни любовъ къмъ Добруджа. Ти искаше да станемъ апостоли на добруджанската вѣра. Благодаримъ ти отъ все сърдце. Днесъ и азъ съмъ срѣдъ добруджанци. Продължавамъ дѣлото, на което ти ни учеше, — дѣлото, което погълна живота ти. Кой казва, че нѣма безсмиртне? Всички хора сж патници. Остава идеята, която пребжда презъ годинитъ. Идеята за свобода и за човѣщина, въ име-

Злободневка

Прошение

До председателя на добруджанското дружество Варна

Ние отдавна чуваме добри отзиви за вашата деятельность, г-не председателю, но нека да ни бжде позволено да кажемъ открито, че тя не е още такава, каквато ние отгукъ я желаемъ. За да бждатъ доволни отъ вашата дейность не само варненскитъ добруджанци, но и всички наши емигранти, въ който край на България и да се намиратъ, отъ васъ се иска още доста малко. И понеже вѣрваме, че вие, поради всестранна залисаност, увеличена напоследъкъ отъ единъ въдиновенъ подвигъ, не можете да се сбѣтите, какво именно се иска отъ васъ, то ние си позволяваме да ви подсѣтимъ, като се надѣваме, че ще ни благодарите, заедно ще ви дадемъ възможность да се прославите още повече.

Вѣрваме да сте виждали какъ се мѣтатъ върху горещия пѣсъкъ уловенитъ и хвърленитъ отъ лодката чирози. Вѣрваме да сте виждали какъ се гърчатъ върху скарата и какъ цѣрчатъ мъченически жиниердостинитъ кебачета. Вѣрваме, най-после, да сте чели какъ мъчително умираатъ ония, които сж хвърлени да се пекатъ върху слабъ огънь. Почти тѣй, г-не председателю, бавно умираме ние подъ лжнитъ на слѣзцето, което само следъ 15—20 дни ще прогони къмъ морето всички ония, които милѣятъ за живота си.

Какво незабравимо благодеяние ще извършите вие, ако дадете възможность на емигрантитъ добруджанци да прекаратъ горещинитъ край морето. А за това не се иска много. Просто трѣбва да наемете единъ хотелъ, да запазите единъ периметъръ отъ морския брѣгъ (може да не бжде много близкъ до смѣсеня плажъ), да ангажирате две-три фурни, месарници и пр. (по-добре ще бжде, ако ангажирате направо нѣколко гостилници, които, вѣрваме, ще ви направятъ въ ценитъ известни отстъпки и ще ви кредитиратъ), да издействувате безплатно масажирание, нѣколко бомби евксиноградско вино и пр. (и малко горнобанска вода). То се знае, че ще се направятъ отстъпки и въ пжтуването — сигурно ще плащате билетитъ по курортнитъ цени.

Що се касае до оповестяването на тази инициатива, която, не се съмняваме,

чинъ, че то да имъ стане скъпо — всѣки такъвъ младежъ ще изпълни единъ свой малъкъ дългъ.

Ние искаме да вѣрваме, че млада Добруджа ще прояви повече усилія и енергия поне предъ деня на нашия младежки празникъ, деня на Караджата, че всѣки ще направя всичко, каквото зависи отъ него, за да може първиятъ младежки съборъ да бжде посетенъ отъ колкото се може повече млади добруджанци и добруджанки.

Тогавъ на 9 августъ ще можемъ спокойно да се поздравимъ, че сме изпълнили споредъ силитъ си единъ свещенъ дългъ къмъ дѣлото.

Ник. П.

то на която сж умирали великани, борци, революционери...

Д-ръ Маргинъ бѣше обронилъ глава надъ масата. Кжде блуждаеше, драги учителю? Защо очитъ ти се простѣлиха? Какъ ми се щѣше да спра речта си и да ти стисна ржката. Помнишь ли? Въ Добруджанския пансионъ — едно гнѣздо, което днесъ е разрушено — отразнахме левенти, които днесъ разнасятъ въ Добруджа и изъ България бѣжанската мжка, добруджанската вѣра.

Въ кръчмицата бѣше тъмно. Но въ душитъ е свѣтлина. Между навалицата виждамъ македонци, тракийци. Една фанатична вѣра пламти въ очитъ на всички. Историята дава куражъ и на обезвѣренитъ. Защото колко нови царства, колко нови държави, следъ дълги епични борби възкръснаха отъ пожарницата на междусобичитъ и войнитъ!

Погледнете картата на Европа: Польша, Чехословацко, Легония, Естония и колко други държави, за които даже и не

вие въ най-скоро време ще реализирате — това оставете на насъ. Колкото и да струва, ние ще го направимъ.

По такъвъ начинъ вие ще имате удоволствието да видите близо до себе си въ най-скоро време много и много добруджанци и да се радвате като гледате какъ тѣ щедро използватъ вашето гостопримство и какъ възстановяватъ разпилѣнитъ си сили.

Съ това, отъ друга страна, вие ще дадете възможность на много добруджанци да видятъ морето, което мие добруджанския брѣгъ, да видятъ и земята, която тѣй често забравятъ...

Накрай, като се извиравме, че може да сме откраднали безъ да щемъ тази идея отъ васъ, повторно ви молимъ да побързате съ реализирането ѝ, защото ако сега изпусните случая, ще трѣбва да чакате цѣла една година.

Въ очакване да ни съобщите кога да трѣгнемъ, оставаме съ поздравъ.

Странджата

Хроника

Дирекцията на бѣжанцитъ съобщава: Въ Русенския окръгъ нѣма вжсичъ въпроси за разрешение, затова административния инспекторъ е оставилъ обиколката на тоя окръгъ за най-подиръ, следъ завършване на другитъ окръзи въ района му.

Като даваме мѣсто на това официално съобщение, считаме за нужно да добавимъ, че ИК не е преставалъ да настоява на противното. Нека недоволницитъ отъ оземляването бѣжанци продължаватъ да ни донасятъ за всички нередовности по оземляването въ тѣхния край. Това е желателно и на Дирекцията.

Арестувани българи

„Добруджа Жуна“ (19. VI.) пише: Известно е нападението, което една многобройна комитаджийска банда, добре въоръжена и окупирана бѣ извършила въ Каракузката гора надъ майоръ Г. Чернатеску, академларски околийски началникъ, като въ сжщото време бѣ ограбила и автомобилитъ № № 140 и 270.

Вследствие на взетитъ енергични мѣрки, разкрито е, че частъ отъ бандититъ живѣятъ въ България, въ с. Мансултаре (?), близо до нашата граница и сж родомъ отъ с. Царь-Асеново.

При обиска, направенъ на Иванъ Бресковъ отъ с. Царь-Асеново, сж намѣрени фотографитъ на Пеню и Колю Димитъръ Бресковни, за които е доказано, че сж участвували въ Каракузката гора. Намѣрени сж сжщо и нѣколко каскети, кожуси панталони, изцапани съ кръвъ.

Отъ фотографитъ се вижда какъ се упражняватъ съ револвери, а карабинитъ имъ сж изправени до тѣхъ. Досега сж изпратени въ паркета 9 души арестувани отъ с. Царь-Асеново. Околийскиятъ началникъ е отишелъ отново въ с. Царь-Асеново и е пристѣпилъ къмъ нови арестувания.

подозирахме, днесъ надигатъ гласъ, други сж свободни, а нѣкои очакватъ всѣки денъ възкресението си...

Кѣсно презъ ноцта ние бѣхме въ Добруджанския кварталъ. Никога нѣма да забравя тая ноцъ, черна като робството на Добруджа. Вѣковнитъ букаци на „Лонгоза“ пѣеха своята мрачна пѣсенъ; старакато вѣковетъ, вѣчна като страданията на хората. Въ нея имаше нотки и отъ нашата мжка. „Лонгозътъ“ пѣеше нашата пѣсенъ.

— Какво отъ това, че ноцта е тъмна и зловеща? Колкото е по-черна, толкова денятъ ще бжде по-свѣтълъ. Ето, зората ни се усмихва...

— Да се готвимъ за „правосъдния денъ“ на народитъ. И ние, наедно съ всички поробени, трѣбва да поздравимъ свободата на Добруджа.

(Следва краятъ).

П. Господиновъ